

Nautaeläinten merkitsemis- ja rekisteröintiopas

Eviran ohje 15421/01

SISÄLLYSLUETTELO

1 YLEISTÄ	4
1.1. Nautarekisterin ilmoitusväylät	4
1.2. Määritelmiä.....	4
2 REKISTERÖITYMINEN	5
2.1. Nautaeläintenpitäjäksi rekisteröityminen.....	5
2.2. Nautojen pitämisessä tapahtuneet muutokset	5
2.3. Nautojen pitopaikka.....	5
2.4. Nautojen pidon lopettaminen	5
3 NAUTOJEN MERKITSEMINEN	6
3.1. Korvamerkit	6
3.1.1 Elektroninen merkki (eMerkki).....	6
3.2 Tilapäismerkki	7
3.2.1 Nautojen tilapäismerkki	7
3.2.2 Tilapäismerkin käyttöönotto.....	8
3.3. Korvamerkkien tilaaminen.....	8
3.3.1 Tilapäismerkkien tilaaminen	8
3.4. Korvamerkkien kiinnittäminen	8
3.5. Ulkomaiset korvamerkit.....	9
3.6. Puutteellinen merkintä.....	9
3.6.1. Pudonnut korvamerkki.....	9
3.6.2. Vahingoittunut tai virheellisesti kiinnitetty korvamerkki.....	10
3.6.3. Repeytyneet korvat	10
3.6.4. Teuraaksi poistaminen	10
3.7. Korvamerkkien hävittäminen.....	10
4 NAUTOJEN REKISTERÖIMINEN	10
4.1. Ilmoitettavat tapahtumat.....	11
4.1.1. Tapahtumailmoituksissa käytettävät koodit.....	11
4.1.2. Syntyminen	12
4.1.3. Luominen, kuollessa syntyminen tai kuoleminen ennen 7 päivän ikää.....	12
4.1.4. Osto tai myynti.....	13
4.1.5. Siirto	13
4.1.6. Lopetus	13
4.1.7. Teurastus tilalla	13
4.1.8. Kuolema	13
4.1.9. Kuohitseminen (kastointi).....	14
4.1.10 Tilapäismerkin käyttöönotto.....	14
4.1.11 Tuonti	14
4.2. Nautarekisteriotekirje	14
5 NAUTAEÄINLUETTELO	14
5.1. Nautaeläinluettelon säilyttäminen	15
6 NAUTAEÄIMEN REKISTERÖINTIKORTTI/ VASIKKAKORTTI	15
7 VALVONTA	16
8 LAINSÄÄDÄNTÖ	16

1 YLEISTÄ

Nutarekisteri otettiin käyttöön 1995 Suomen liittyttyä Euroopan Unioniin. Rekisteri perustuu EU-säädöksiin ja eläintautilakiin, joissa säädetään jokaisen nautoja pitävän velvollisuudesta ilmoittaa omistamiensa tai hallitsemiensa nautaeläinten tiedot nutarekisteriin. Rekisteritietojen käyttöä ja luovutusta säätelee laki maaseutuelinkeinorekistereistä.

1.1. Nutarekisterin ilmoitusväylät

Nutarekisterin ylläpitotehtävistä vastaa Pro Agria Maatalouden Laskentakeskus Oy (myöhemmin Laskentakeskus). Nautoja koskevat ilmoitukset nutarekisteriin sekä korvamerkkien, korvausmerkkien, eMerkkien ja tilapäismerkkien tilaukset tehdään alla olevia ilmoitusväyliä käyttäen:

- PC-ohjelmat Ammu, Pihvi, WinElmer ja TehoElmer
- Internetpalvelu [WebElmer](#)
- [Automaattinen puhelinpalvelu](#), suomeksi (09) 7559 4250 ja ruotsiksi (09) 7559 4251
- [Lomakkeet](#), postitse Laskentakeskukseen tai faksilla 020 747 2203
- Asiakaspalvelu, puh. 020 747 2360, lähinnä tietojen korjauksiin ja erikoistilanteisiin
- Rekisteriotteen tarkistuslista puutteellisen tietojen täydentämiseen

Lisätietoja ilmoitusväylistä on Laskentakeskuksen [www-sivuilla](#), [www.mloy.fi](#).

Ilmoituslomakkeet löytyvät Eviran internetsivuilta [www.evira.fi](#).

1.2. Määritelmiä

Tässä oppaassa tarkoitetaan

- *naudalla* kesynautoja, vesipuhveleita ja biisoneita
- *eläintenpitäjällä* sellaista eläintenpitäjää, jolla on tarkoitus omaa toimintaansa varten pysyvästi, yli 30 vuorokauden ajan, omistaa tai hallita yhtä tai useampaa nautaeläintä
- *eläinvälittäjällä* sellaista eläintenpitäjää, joka itse tai toisen välityksellä myy tai ostaa ammattimaisesti nautaeläimiä ja on vastuussa eläimistä tilapäisesti, enintään 30 vuorokauden ajan. Eläinvälittäjällä tarkoitetaan myös sellaista luonnollista tai oikeushenkilöä, joka ostaa nautaeläimiä vain teurastamista varten.
- *pitopaikalla* tarkoitetaan yksikköä, joka muodostuu yhdestä tai useammasta laitoksesta, rakennuksesta, tarhasta tai muusta paikasta ja jossa tuotantoeläimiä pidetään, kasvatetaan tai käsitellään. Rakennuksia ja laitoksia ovat navetat ja pihatot, eläinhallit. Muita paikkoja ovat laitumet (pelto-, metsä- ja luonnonlaitumet).
- *tilatunnuksella* maatilarekisteriin merkittyä maatilannumeroa
- *asiakastunnuksella* maaseutuelinkeinorekisteriin rekisteröityneelle asiakkaalle annettua tunnusta, jota käyttävät ne nautaeläinten pitäjät, joilla ei ole tilatunnusta
- *eläinvälittäjä* tunnuksella eläinvälittäjärekisteriin rekisteröityneelle eläinvälittäjälle annettua tunnusta
- *EU-tunnuksella* nutarekisteriin merkittyä naudan tunnustetta, jossa on maatunnus (kaksi kirjainta) ja naudan yksilötunnus (12 numeroa)
- *korvamerkillä* kohdassa 3 (kuva 1) olevien mallien mukaisia virallisia korvamerkkejä tai korvamerkkipareja
- *korvausmerkillä* nautaeläimen alkuperäisellä EU-tunnuksella varustettua korvamerkkiä, jolla korvataan vaurioitunut, virheellisesti kiinnitetty tai pudonnut korvamerkki
- *eMerkillä* nautaeläimelle vaihtoehtoisesti tilattavaa toista korvamerkkiä, mikä sisältää mikrosirun
- *tilapäismerkillä* väriltään punaista korvamerkkiä, jossa on valmiiksi painettuna merkin tunnus (kuva 3.)
- *rekisteröintimaksulla* Eviran perimää julkisoikeudellista maksua

2 REKISTERÖITYMINEN

2.1. Nautaeläintenpitäjäksi rekisteröityminen

Eläintenpitäjä, jolla on hallinnassaan vähintään yksi nautaeläin, on velvollinen rekisteröitymään nautaeläinten pitäjäksi kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Rekisteröityminen on tehtävä ennen eläintenpitotoiminnan aloittamista.

Rekisteröitymislomakkeen saa kunnanvirastosta tai sen voi tulostaa Eviran www-sivulta http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet_ja_terveys/lomakkeet/.

2.2. Nautojen pitämisessä tapahtuneet muutokset

Eläintenpitäjän on ilmoitettava nautojen pitämiseen liittyvistä muutoksista kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Toiminnan keskeyttämisestä on tehtävä ilmoitus, jos keskeytys kestää vähintään kuusi kuukautta. Keskeytetyn toiminnan uudelleen aloittamisesta ja toiminnan lopettamisesta on tehtävä ilmoitus kirjallisena rekisteröitymislomakkeella.

2.3. Nautojen pitopaikka

Pitopaikan rekisteröiminen tapahtuu jättämällä täytetty lomake ”Eläinten pitopaikat, rekisteröinti-/muutosilmoitus” kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (lomakkeita saa kunnasta tai internetistä Eviran lomakesivuilta). Eläintenpitäjä rekisteröi omistuksessaan tai kokonaan omassa hallinnassaan olevan eläinten pitopaikan ja siihen liittyvän tuotantomuodon. Eläintenpitäjän hallinnassa olevasta pitopaikasta liitetään mukaan vuokrasopimus tai kirjallinen selvitys. Eläintenpitäjä saa pitopaikan rekisteröimisen yhteydessä pitopaikkatunnuksen. Tunnusta käytetään ilmoitettaessa eläinten ostoista ja pitopaikkojen välisistä siirroista rekisteriin. Yksi pitopaikka saa vain yhden pitopaikkatunnuksen, vaikka toimijan pitopaikassa olisi hänen omien eläintensä lisäksi jonkun muun eläintenpitäjän eläimiä. Myös yhteisomistuksessa oleva pitopaikka saa vain yhden tunnuksen.

Talouskeskuksesta erillään olevat laidunalueet rekisteröidään pitopaikoiksi peruslohkonumerointia hyväksi käyttäen. Jos laidunalue koostuu useammasta peruslohkosta, ne voidaan todeta samaan pitopaikkaan kuuluviksi paikoiksi, jolloin yksi pitopaikkatunnus riittää. Jos pitopaikkana on metsälaidun tai saari, jolla ei ole peruslohkonumeroa, merkitään alue kartalle ja pitopaikka rekisteröidään normaalin peruslohkorekisteröinnin mukaisesti.

Jos eläinten pitämiseen käytettävät laidunalueet muodostavat yhtenäisen maantieteellisen alueen (epidemiologinen yksikkö) eikä laidunalueiden välissä ole muun eläintenpitäjän omistuksessa tai hallinnassa olevaa nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten pitopaikkaa, voidaan laidunalueet rekisteröidä yhtenä pitopaikkana, jolloin eri laitumien välisistä siirroista ei tarvitse tehdä siirtoilmoituksia. Vastaavasti talouskeskuksen lähellä oleva saari tai useampia saaria voidaan yhdistää talouskeskuksen kanssa yhdeksi pitopaikaksi, jos luonteva maantieteellinen kokonaisuus, eikä muiden toimijoiden eläintenpitopaikkoja välimaastossa –vaatimus täyttyy. Jos pitopaikoiksi tarkoitetut laidunmaat ovat useiden kilometrien etäisyydellä tilakeskuksesta ja selkeästi erillään muista pitopaikoista, niitä ei voida yhdistää, vaan ne on aina katsottava erilliseksi/erillisiksi pitopaikoiksi (esim. etäällä olevat saaret tai maisemalaidunnuskohteet).

Jos rekisteröidyn pitopaikan tiedoissa (pitopaikan omistus/hallintasuhteissa, eläinlajeissa, tuotantosuunnassa) tapahtuu muutoksia tai pitopaikka poistuu käytöstä, ilmoitetaan muutokset kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle samalla lomakkeella kuin rekisteröinnit.

2.4. Nautojen pidon lopettaminen

Nautaeläinten pitäjän on ilmoitettava maaseutuelinkeinoviranomaiselle sekä nautarekisteriin nautojen pidon lopettamisesta. Lopettamisilmoitus tehdään sen jälkeen, kun kaikkien eläinten

pitäjän omistuksessa tai hallinnassa olevien nautojen poistotapahtumat on ilmoitettu nautarekisteriin.

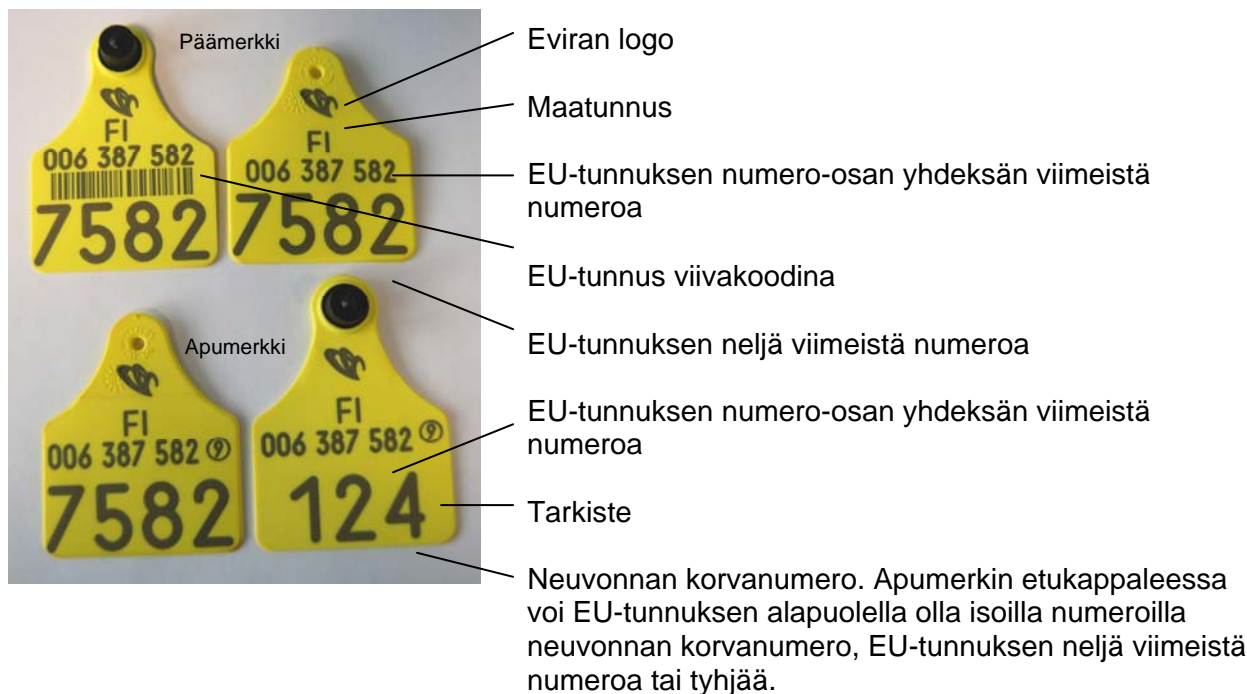
3 NAUTOJEN MERKITSEMINEN

3.1. Korvamerkit

Jokainen syntyvä vasikka on merkittävä kahdella virallisella Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymällä korvamerkillä, yhdellä kumpaankin korvaan, vasempaan korvaan päämerkki ja oikeaan korvaan apumerkki (korvamerkkimallit kuvassa 1). Ennen 1.1.1998 syntyneet naudat saavat olla merkittyinä vain yhdellä korvamerkillä.

Merkitsemätöntä tai puutteellisesti merkittyä nautaa ei saa siirtää/luovuttaa pitopaikasta, ottaa kuljetettavaksi tai vastaanottaa. Jo kertaalleen kiinnitettynä ollutta korvamerkkiä ei saa kiinnittää uudelleen. Myöskään jo aiemmin syntyneelle vasikalle rekisteröityjä korvamerkkejä ei saa rekisteröidä eikä kiinnittää uudelle vasikalle.

Kuva 1. Korvamerkkimallit

Ulkomaisen EU-tunnuksen kolme ensimmäistä numeroa ovat merkissä maatunnuksen oikealla puolella.

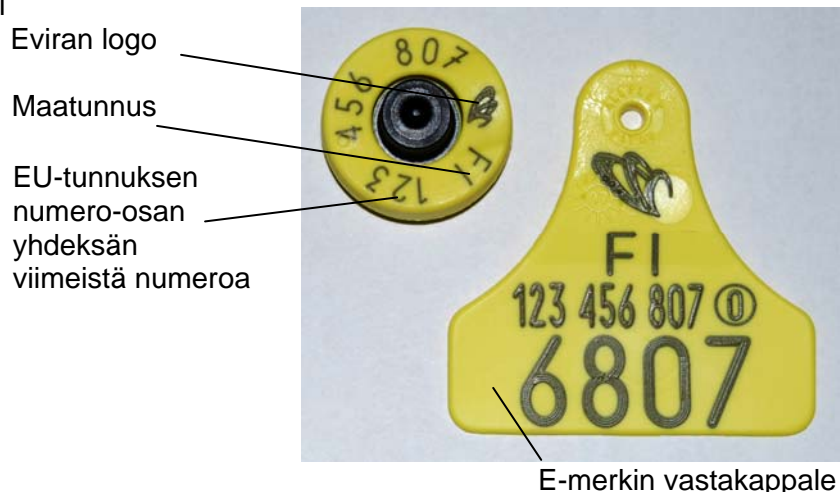
3.1.1 Elektroninen merkki (eMerkki)

Apumerkki voi olla normaali merkki tai elektroninen merkki (eMerkki). EMerkissä (kuva 2.) on mikrosiru, josta lukulaitteella voi lukea naudan EU-tunnuksen. EMerkki helpottaa eläinten tietojen käsittelyä välitystoiminnassa ja suurilla nautatiloilla.

Eläintenpitäjä voi merkkejä tilatessaan päättää haluaako apumerkin olevan eMerkki vai normaali apumerkki. EMerkin tilauskanavat ovat Ammu&Elmer –ohjelmisto (versiosta 1.65 alkaen), WebElmer ja Nautarekisterin asiakaspalvelu. Korvausmerkkiä tilattaessa on huomioitava, että eMerkin toimitusaika on 3-4 viikkoa. Samassa korvausmerkkitalauksessa tilatut normaalit korvausmerkit tulevat entiseen tapaan muutamassa päivässä, mutta eMerkit 3-4 viikon kuluttua. Tilattaessa vapaita merkkejä, joissa apumerkinä on eMerkki, toimitusaika on sama kuin normaaleilla vapailta merkeillä.

EMerkin merkin sisältävästä mikrosirusta on lukulaitteella luettavissa naudun EU-tunnus sekä eMerkin järjestysnumero (0-7). Eläimen ensimmäinen eMerkki saa järjestysnumeron 0 myös korvausmerkkinä tilattuna. Mikrosiru sijaitsee apumerkin naarasosan pyöreässä, halkaisijaltaan 32 mm olevassa napissa. Sen vastakappale on normaalin merkin mallinen, mutta 20 mm matalampi kuin normaali päämerkki. EMerkin mikrosiru on ISO-standardien 11784 ja 11785 mukainen. Lukulaitteita myy esimerkiksi Faba Jalostuksen tarvikvälitys.

Kuva 2. Elektroninen merkki

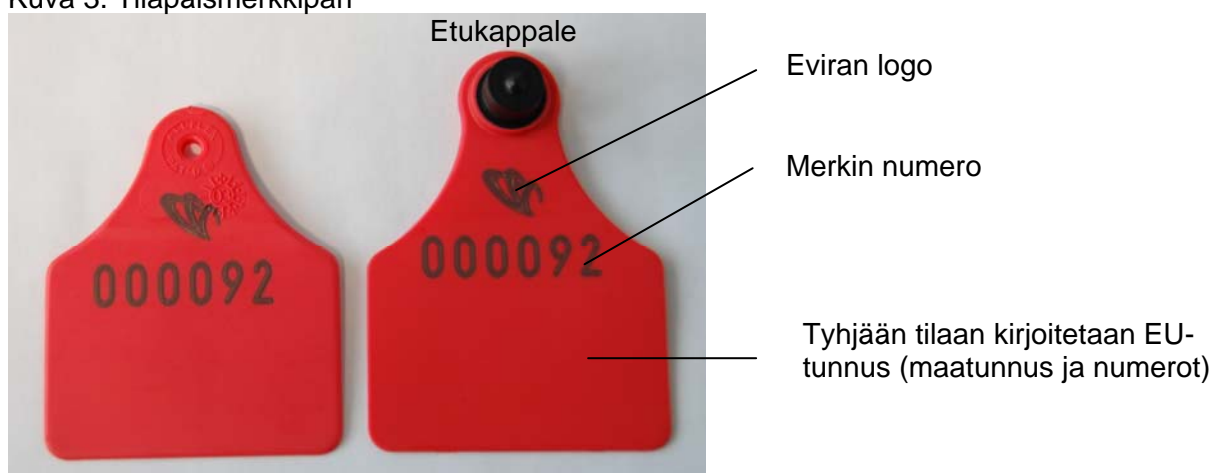

3.2 Tilapäismerkki

3.2.1 Nautojen tilapäismerkki

Tilapäismerkki on väriltään punainen, mutta muuten samanmallinen ja -kokoinen kuin nautaeläinten merkitsemiseen hyväksytty keltainen korvamerkki. Tilapäismerkeissä on valmiiksi painettuna - sekä uros- että naarasosassa - järjestelmän antama juokseva numero. Tilapäismerkit ovat nautaeläinten pitäjakohtaisia ja niitä saa tilata ja varastoida tilalla pienen määrän tulevaa käyttöä varten.

Kuva 3. Tilapäismerkkipari

Tilapäismerkin saa ottaa käyttöön vain äärimmäisessä tilanteessa, jossa eläimen toinen korvamerkki on pudonnut juuri ennen teuraskuljetusta eikä sille ole mahdollista enää saada normaalia korvausmerkkiä ennen lastausta.

Pelkästään punaisella tilapäismerkillä merkittyä eläintä ei saa ottaa kuljetettavaksi teurastamoon tai hyväksyä elintarvikeketjuun. Jos eläimen ainoa korvamerkki (vaatimus vuonna 1997 tai sitä aiemmin syntyneillä) tai molemmat korvamerkit (1998 tai sen jälkeen syntyneillä) ovat pudonneet ja eläin on näin ollen korvamerkitön, ei puutetta voida korjata tilapäismerkillä. Tällaiselle

eläimelle on aina tilattava korvausmerkki/korvausmerkit, jotta eläin voitaisiin ottaa teuraskuljetukseen ja hyväksyä elintarvikkeeksi.

Tilapäismerkkiä ei ole tarkoitettu normaalitilanteessa korvausmerkin vaihtoehdoksi. Vuonna 1998 ja sen jälkeen syntyneet naudat on edelleen oltava kaiken aikaa merkittynä kumpaankin korvaan kiinnitetyllä virallisella korvamerkillä viimeistään 20 vuorokauden iästä lähtien sekä 1997 ja sitä aikaisemmin syntyneet vähintään toiseen korvaan kiinnitetyllä korvamerkillä.

3.2.2 Tilapäismerkin käyttöönotto

Tilapäismerkkiä käyttöönotettaessa nautaeläinten pitäjän on kirjoitettava tussilla merkin numeron alapuolelle (sekä naaras- että urososaan) selkein kirjaimin ja numeroin eläimen koko EU-tunnus eli maakoodi ja numero-osa samassa muodossa kuin ne ovat alkuperäisessä korvamerkissä. Nautarekisteriin on ilmoitettava merkin käyttämisestä normaalin ilmoitusajan seitsemän (7) päivän kuluessa. Ilmoitukseen tulee sisältyä käytetyn tilapäismerkin numero, merkin saaneen eläimen EU-tunnus ja käyttöönottopäivä. Tilauksen yhteydessä saatuun Tilapäismerkkiluetteloon merkitään käyttöönotot kolmen päivän kuluessa tapahtumasta ja luettelo säilytetään pitopaikan nautaeläinluettelon liitteenä.

3.3. Korvamerkkien tilaaminen

Nautaeläinten pitäjän on huolehdittava siitä, että tilalla on korvamerkkejä syntyviä vasikoita varten. Nautaeläinten pitäjällä saa olla korvamerkkejä enintään vuoden aikana syntyvien vasikoiden määrää eli vuoden tarvetta vastaava määrä. Poikkeuksena ovat alle viiden lehmän karjat, joilla merkkejä saa olla viisi (5) korvamerkkiparia eli yli vuoden tarvetta vastaava määrä, koska vähimmäismäärä uusien korvamerkkien tilaamiselle on viisi (5) paria/tilaus. Korvamerkkitalauksen tulee olla viidellä jaollinen eli tilausmäärä 5, 10, 15, 20 jne. paria/tilaus. Kerralla voidaan tilata ja toimitetaan enintään 100 korvamerkkiparia.

Korvamerkkitalaukset on tehtävä hyvissä ajoin. Sähköisillä välineillä tai asiakaspalvelun kautta tehdyt tilaukset ehtivät pääsääntöisesti seuraavaan mahdolliseen korvamerkkitalauserään, joka toimitetaan merkkien valmistajalle. Tällöinkin korvamerkkien toimittaminen nautaeläinten pitäjälle kestää vähintään kolme viikkoa. Lomakkeella saapuneet tilaukset on ensin tallennettava, joten lomakkeella tehtyjen tilausten kokonaistoimitusaika on pitempi.

Korvamerkkien hinnat määräytyvät vapaan kilpailun puitteissa. Korvamerkkien toimittaja valmistaa/valmistuttaa, postittaa ja laskuttaa korvamerkit niiden tilaajalta. **Rekisteröintimaksu on eriytetty merkkien hinnasta 1.1.2010 alkaen, kts. kohta 4.** Merkkitoimittaja on vastuussa siitä, että niiden laatu vastaa Eviran vaatimuksia.

3.3.1 Tilapäismerkkien tilaaminen

Tilapäismerkkejä voi tilata Ammu&Elmer sovelluksilla sekä asiakaspalvelusta.

Merkkejä voi kerrallaan tilata korkeintaan viisi (5) kappaletta. Merkkien toimitusaika on 3-4 viikkoa. Nautaeläinten pitäjä saa tilausvahvistuksena luettelon tilapäismerkkien numeroista.

3.4. Korvamerkkien kiinnittäminen

Vasikan kumpaankin korvaan kiinnitetään merkki viimeistään silloin, kun vasikka on 20 päivän ikäinen. Poikkeuksena ovat biisonien (Bison bison lajit) vasikat, joille merkit saadaan kiinnittää myöhemminkin. Merkit on kiinnitettävä vieroitusvaiheessa, kuitenkin viimeistään yhdeksän kuukauden iässä. Jos vasikka siirretään tätä ennen syntymäpitopaikastaan, se on merkittävä ennen siirtoa.

Vasikoita ei saa siirtää syntymäpitopaikasta ennen korvamerkkien kiinnittämistä. Vasikoita ei saa myöskään ottaa kuljetettavaksi eikä vastaanottaa ellei niitä ole merkitty asianmukaisesti kahdella korvamerkillä.

Jotta korvamerkki pysyisivät korvissa hyvin, on merkkien kiinnittämisessä käytettävä erityisiä kiinnityspihtejä. Kiinnityksessä on varmistettava, että korvamerkkien lukitus todella napsahtaa paikalleen. Merkki on kiinnitettävä keskelle korvaa. Liian lähelle korvan kärkeä tai alareunaa kiinnitetty merkki irtoaa helposti.

Korvamerkkien kiinnittämiseen tarvittavia kiinnityspihtejä myy mm. Faba Jalostuksen tarvikemyynti. EMerkkejä käytettäessä on huomioitava, että vain uuden malliset (2007 alkaen) pihdit soveltuvat kiinnittämiseen.

3.5. Ulkomaiset korvamerkki

Muista EU:n jäsenmaista tuodut naudat säilyttävät alkuperäiset korvamerkkinsä. Naudat rekisteröidään korvamerkissä olevalla alkuperäisellä EU-tunnuksella, jolla tunnuksella myös mahdollinen korvausmerkki toimitetaan.

Tuontieläinten rekisteröinnistä peritään rekisteröintimaksu. Kts. kohta 4.

Ennen 1.4.2003 Suomeen tuodut naudat saivat rekisteröitäessä suomalaisen EU-tunnuksen. Myös nämä naudat säilyttävät alkuperäiset korvamerkkinsä, vaikka ovat rekisterissä suomalaisella tunnuksella. Mahdollinen korvausmerkki ennen 1.4.2003 tuoduille tilataan ja toimitetaan suomalaisella EU-tunnuksella.

EU:n ulkopuolelta Suomeen tuoduille naudoille annetaan eläintenpitäjän vapaa korvamerkki, jonka suomalaisella tunnuksella eläin rekisteröidään. Rekisterin lisätietoihin kirjataan eläimen ulkomainen tunnus. Ulkomainen tunnus löytyy EU:n ulkopuolelta tuoduilla eläimillä polveutumisen tai terveystodistuksesta.

3.6. Puutteellinen merkintä

a) Nauta on merkitsemätön, jos

- ennen 1.1.1998 syntyneeltä eläimeltä puuttuu ainoa korvamerkki
- 1.1.1998 ja sen jälkeen syntyneeltä eläimeltä puuttuvat molemmat korvamerkki

b) Nauta on puutteellisesti merkitty, jos

- 1.1.1998 ja sen jälkeen syntyneeltä eläimeltä puuttuu toinen korvamerkki
- korvamerkki ovat muuttuneet lukukelvottomiksi
- korvamerkki on kiinnitetty uudelleen alkuperäisen kiinnityksen korvaavalla menetelmällä tai
- korvamerkki on kiinnitetty virheellisesti

3.6.1. Pudonnut korvamerkki

Pudonnutta korvamerkkiä ei saa kiinnittää uudelleen vaan pudonneen merkin tilalle on viivytyksettä tilattava korvausmerkki. Korvausmerkki on tilattava myös 1.1.1998 tai sen jälkeen syntyneelle eläimelle, vaikka sillä olisikin vielä jäljellä toinen korvamerkki. Sähköisesti tai asiakaspalvelun kautta tilatut korvausmerkit toimitetaan eläintenpitäjälle noin viikossa. Lomakkeella tehtyjen tilausten toimittaminen kestää pari työpäivää kauemmin. Kun korvausmerkki on saapunut tilalle, on se viivytyksettä kiinnitettävä asianomaisen naudan korvaan.

Korvausmerkkilauksessa on mainittava:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- naudan EU-tunnus
sekä tilataanko:
- päämerkki (eläimen vasemman korvan merkki, jossa on viivakoodi)
- apumerkki (eläimen oikean korvan merkki, jossa voi olla tilan sisäinen korvanumero)
- molemmat

3.6.2. Vahingoittunut tai virheellisesti kiinnitetty korvamerkki

a) Korvamerkki on **vahingoittunut**, jos se on repeytynyt, likaantunut tai muuten muuttunut lukukelvottomaksi. Vahingoittunut korvamerkki on poistettava ja korvattava.

b) Korvamerkki on **virheellisesti kiinnitetty**, jos nauta on merkitty sellaisella korvamerkillä, joka on jo aiemmin rekisteröity toiselle eläimelle. Myös silloin, kun merkitsemisen yhteydessä korvamerkkiparit hajoavat ja eläimille kiinnitetään korviin eri EU-tunnuksia sisältävät korvamerkit tai niiden puolikkaat, on korvamerkki kiinnitetty virheellisesti. Virheellisesti kiinnitetty korvamerkki on poistettava ja eläimelle on tilattava asianmukainen korvausmerkki.

HUOM. Jos kahden vasikan tiedot ovat syntymätapahtuman rekisteröimisessä menneet ristiin, ei kysymys ole väärin kiinnitetystä korvamerkeistä vaan virheellisistä rekisteritiedoista. Tällaisessa tapauksessa korvamerkit on asianmukaisesti kiinnitetty eikä niitä poisteta ja korvata, vaan rekisterissä olevat tiedot oikaistaan vastaamaan asianomaisten eläinten tietoja. Oikaisu on tehtävä ennen eläinten siirtämistä pitopaikasta. Tietojen oikaisemiseksi otetaan yhteyttä Laskentakeskuksen asiakaspalveluun.

3.6.3. Repeytyneet korvat

Jos nautaeläimen korva on niin pahasti repeytynyt, ettei siihen tämän vuoksi enää voi kiinnittää merkkiä, on korvan repeytymisestä tehtävä merkintä nautaeläinluetteloon kyseisen eläimen tietorivin kohdalle. ***Tällainen eläin on loppuelämänsä puutteellisesti merkitty eikä sitä saa myydä eloon toiselle nautaeläinten pitäjälle, joten eläintä koskeva myyntitapahtuma voi olla ainoastaan myynti teuraaksi.*** Pudonneen korvamerkin tilalle on tilattava korvausmerkki, jotta merkki voidaan toimittaa eläimen mukana teurastamoon.

Jos pahasti repeytynyt korva -tilannetta poikkeusta käytetään eläimen puutteellisen merkinnän perusteluna, on syytä muistaa, että valvontatilanteessa valvoja harkitsee, onko poikkeukselle perusteita. Samoin teurastamossa tarkastuseläinlääkäri tekee aina oman arvionsa naudan merkinnän asianmukaisuudesta tai puutteellisuudesta. Jos molemmat korvat ovat niin pahasti vahingoittuneet, että eläin on käytännössä ilman korvamerkkejä, ei tällaista eläintä hyväksytä teurastamolle ja eläintenpitäjälle jää käytännössä vain kaksi vaihtoehtoa eli teurastus omaan käyttöön tai eläimen lopetus ja toimittaminen hävityslaitokselle.

3.6.4. Teuraaksi poistaminen

Teurastamoon lähetettäessä nautaeläimen on oltava asianmukaisesti merkitty eli 1.1.1998 tai sen jälkeen syntyneellä eläimellä on oltava kaksi korvamerkkiä ja sitä aiemmin syntyneillä vähintään yksi korvamerkki, jossa on lukukelpoinen EU-tunnus. Puutteellisesti merkittyä tai korvamerkitöntä nautaa ei saa ottaa teuraskuljetukseen. Tarkastuseläinlääkäri on velvollinen hylkäämään naudan elävänä tarkastuksessa (ante mortem) tai lihantarkastuksessa (post mortem) lihaohjienasiasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen mukaisesti, jos eläintä ei ole merkitty asianmukaisesti.

3.7. Korvamerkkien hävittäminen

Nautaeläinten pitäjä on velvollinen huolehtimaan pudonneiden, mitättömien, tai muuten tarpeettomiksi käyneiden korvamerkkien hävittämisestä sellaisella tavalla, että niitä ei enää voida käyttää nautaeläinten merkitsemiseen.

4 NAUTOJEN REKISTERÖIMINEN

Nautaeläinten pitäjän on ilmoitettava omistuksessaan tai hallinnassaan olevien nautojen tapahtumat mm. syntymät, kuolemat, myynnit, ostot ja siirrot nautarekisteriin kohdassa 1.1 mainittuja ilmoitusväyliä käyttäen seitsemän päivän sisällä tapahtumasta. Aikaan ei lasketa mukaan tapahtumapäivää, vaan laskenta aloitetaan tapahtumapäivää seuraavasta päivästä.

Esimerkki. Vasikka on syntynyt maanantaina. Ilmoitusaika alkaa kulu tapahtumapäivää seuraavasta päivästä eli tiistai= 1.pv, keskiviikko= 2.pv, torstai= 3.pv, perjantai= 4.pv, lauantai= 5.pv, sunnuntai= 6.pv ja maanantai= 7.pv. Viimeistään maanantaina on ilmoituksen oltava Laskentakeskuksessa. Jos ilmoitus tehdään lomakkeella postin kautta toimittaen, on postin kulun vaatima aika otettava huomioon, jotta ilmoitus olisi ajallaan perillä. Ilmoituspäiväksi kirjataan ilmoituksen Laskentakeskukseen saapumisen päivä.

Rekisteröimätöntä tai puutteellisesti rekisteröityä nautaeläintä ei saa luovuttaa tilalta, ottaa kuljetettavaksi tai vastaanottaa. Puutteelliset tiedot aiheuttavat valvonnassa seuraamuksia ja myös estävät eläimen vastaanottamisen teurastamoon.

Nautojen rekisteröimisestä nautarekisteriin Elintarviketurvallisuusvirasto perii julkisoikeudellisen rekisteröintimaksun vapaiden korvamerkkien, sekä tilapäismerkkien laskutuksen yhteydessä. Maksu on suuruudeltaan 4,40 € eläintä kohden. Tuontieläimiltä (sekä sisämarkkinoilta että kolmansista maista tulevilta) rekisteröintimaksu peritään nautarekisterin tuonti-ilmoituksen yhteydessä. Korvausmerkin tilaamisesta ei peritä rekisteröintimaksua.

4.1. Ilmoitettavat tapahtumat

4.1.1. Tapahtumailmoituksissa käytettävät koodit

Taulukko 1. Käytettävät koodit (ks. myös taulukko 2, kohta 4.1.3)

Suku- puoli	Rotu	Käyttö	Tulotapa	Poistotapa
0 Sonni	01 Ayrshire	1 Maidontuotanto	1 Syntymä	1 Myyty teuraaksi
1 Lehmä	03 Friisiläinen	2 Emolehmä	2 Osto	2 Myyty eloon
	05 Brown Swiss	3 Lihantuotanto	3 Tuonti	3 Teurastettu tilalla
	08 Hereford	4 Jalostus	7 Siirto	4 Kuollut tilalla
	09 Charolais	99 Muu (lemmikki)		5 Kadonnut
	11 Aberdeen Angus			6 Viety ulkomaille
	12 Limousin			7 Siirto
	13 Simmental			8 Lopetettu tilalla
	14 Piemontese			
	15 Highland cattle			
	16 Blonde d'Aquitane			
	17 Jersey			
	18 Dexter			
	19 Galloway			
	21 Länsisuomenkarja			
	22 Itäsuomenkarja			
	23 Pohjoissuomenkarja			
	25 Texas Longhorn			
	30 Biisoni			

Sukupuoli on tärkeä tieto eri tukijärjestelmissä, joten virheellisydet eläimen sukupuolitiedossa voivat aiheuttaa tukimenetyksiä. Eläimen sukupuoli on korjattava, jos rekisterin tieto on virheellinen.

Rodun asianmukaiseen ilmoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota silloin, kun eläin on tarkoitettu emolehmätuotantoon, jotta epäselvyyksiä valvontatilanteessa ei syntyisi. Tarkemmat emolehmätuotannon rotuvaatimukset on esitetty tukijärjestelmien hakuohjeissa.

Käyttö on tärkeä tieto eri tukijärjestelmissä. Eläimen käytön määrittelee jokainen nautaeläinten pitäjä omista lähtökohdistaan. Käyttötieto voi vaihtua eläimen elinaikana ja tiedon päivittämisestä kannattaa huolehtia, koska joissakin tukijärjestelmissä käyttö on tuen maksun kannalta oleellinen tieto.

4.1.2. Syntymä

Vasikan syntymätapahtuman rekisteröimiseksi on nautaeläinten pitäjän ilmoitettava seuraavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- pitopaikkatunnus
- EU-tunnus
- syntymäpäivä
- sukupuoli
- rotu
- käyttö
- emän EU-tunnus, alkioeläimestä ilmoitetaan sekä kantajaemän että geneettisen emän EU-tunnukset
- isän EU-tunnus tai rotu ja kantakirjanumero

Siinäkin tapauksessa, että vasikka myydään tai siirretään pitopaikasta ennen seitsemän vuorokauden ikää, on sen oltava asianmukaisesti rekisteröity ja merkitty ennen lähtöä. Lomakkeella ilmoitettaessa on syytä muistaa, että tietojen rekisteröityminen voi kestää kaksikin viikkoa (postin kulku + tallennus). Eläin on rekisteröity vasta, kun sen tiedot ovat nautarekisteristä tarkistettavissa.

4.1.3. Luominen, kuolleena syntyminen tai kuoleminen ennen 7 päivän ikää

Jos vasikka on jo ehditty rekisteröidä vapaalle merkille ja se kuolee seitsemän (7) päivän kuluessa syntymästä, on sille tehtävä normaali poistoilmoitus poistotapoineen ja sille varatut merkit on hävitettävä.

Vasikasta, joka syntyy kuolleena, kuolee, teurastetaan tai lopetetaan ennen seitsemän (7) päivän ikää, tehdään rekisteriin ilmoitus viimeistään 7. päivänä tapahtumasta. Vasikalle ei kuitenkaan tarvitse varata korvamerkkiä nautaeläinten pitäjän hallussa olevista vapaista merkeistä. Tapahtumailmoituksessa ei näin ollen tarvita tietoa vasikan EU-tunnuksesta.

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- poikimis- tai luomispäivä
- elävänä syntyneen kuolinpäivä
- sukupuoli (jos tiedossa)
- rekisteröimättä jäämisen syy (kuolinsyy, ks. taulukko 2.)
- hävitystapa (ks. taulukko 2.)
- emän (emien) ja isän tiedot kuten normaalissakin syntymäilmoituksessa

Taulukko 2. Kuolinsyy ja hävitystavan ilmoittamisessa käytettävät koodit

Rekisteröimättä jäämisen syy (kuolinsyy)	Hävitystapa
21 Luotu, tiineys kestänyt alle 7 kk	0 hautaus
22 Luotu, tiineys kestänyt vähintään 7 kk	1 poltto
23 Syntyi kuolleena (täysiaikainen)	3 käsittelylaitos (eläintenpitäjä itse toimittaa hävityslaitokseen)
24 Kuoli ennen 7 vrk:n ikää	4 raatojenkeräily
25 Teurastettu ennen 7 vrk:n ikää	
26 Lopetettu ennen 7 vrk:n ikää	

Kuolinsyykoodilla erotellaan joidenkin tukijärjestelmien kannalta tärkeä tiineyden kesto.

4.1.4. Osto tai myynti

Tapahtumapäiviä ovat eläimen lähtöpäivä nautaeläinten pitäjän pitopaikasta tai tulopäivä nautaeläinten pitäjän pitopaikkaan, ei kaupanteon hetki.

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- ilmoittajan pitopaikkatunnus: myyntitapahtumassa lähtöpitoajan ja ostotapahtumassa tulopitoajan tunnus
- EU-tunnus
- lähtö- tai tulopäivämäärä
- poisto- tai tulotapa (koodit, ks. taulukko 1, kohta 4.1.1)
- edellisen tai seuraavan eläinten pitäjän tilatunnus, asiakastunnus tai eläinvälittäjä-tunnus

4.1.5. Siirto

Siirrot pitopaikkojen välillä on ilmoitettava. Siirtotapahtumassa eläin pysyy saman nautaeläinten pitäjän omistuksessa tai hallinnassa. Siirtona pidetään myös nautojen viemistä maatalousnäyttelyyn tai muuhun tapahtumaan tai astutustehtäviin toisen nautaeläinten pitäjän karjaan.

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- EU-tunnus
- lähtöpitoajan pitopaikkatunnus
- lähtöpäivämäärä ja matkan alkamiskellonaika
- matkan päättymispäivämäärä ja kellonaika. Päivämäärää ei tarvitse lomakkeelle merkitä jos se on sama kuin lähtöpäivä, mutta kellonaika on merkittävä.
- tulopitoajan pitopaikkatunnus

Siirtoilmoituksen kellonajat ovat erittäin tärkeitä, jos eläimellä on samana päivänä monta saapumista (siirtoja ja/tai ostoja) eri paikkoihin, saman tai eri omistajan hallinnassa. Näin tapahtuu usein eläimen kulkiessa välittäjän kautta. Kellonaikojen avulla kirjataan rekisteriin naudan sijaintipaikkojen järjestys.

4.1.6. Lopetus

Nauta ilmoitetaan tilalla lopetetuksi kun eläin joudutaan tappamaan eikä sen ruhoa oteta ravintokäyttöön. Nautaeläinten pitäjä ilmoittaa naudan lopettamisesta seuraavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- EU-tunnus
- poistopäivämäärä
- poistotapa
- hävitystapa (ks. koodit taulukko 2, kohta 4.1.3)

4.1.7. Teurastus tilalla

Teurastaminen tilalla tarkoittaa naudan kotiteurastusta kun eläimen lihat otetaan tilalla olevien henkilöiden ravintokäyttöön. Nautaeläinten pitäjä ilmoittaa naudan teurastamisesta tilalla seuraavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- EU-tunnus
- poistopäivämäärä
- poistotapa

4.1.8. Kuolema

Nautaeläinten pitäjä ilmoittaa naudan kuolemasta tilalla seuraavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- EU-tunnus

- poistopäivämäärä
- poistotapa
- Hävitystapa (ks. koodit taulukko 2, kohta 4.1.3)

4.1.9. Kuohitseminen (kastroiinti)

Jos sonni kuohitaan häräksi, ilmoitetaan:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- EU-tunnus
- kuohitsemispäivämäärä

4.1.10 Tilapäismerkin käyttöönotto

Nautarekisteriin on ilmoitettava merkin käyttöönotosta:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- merkin saaneen eläimen EU-tunnus
- käyttöönottopäivä
- tilapäismerkin numero

4.1.11 Tuonti

Ostettaessa eläin ulkomailta, kirjataan eläin rekisteriin tuonti-ilmoituksella. Rekisteröimiseen tarvitaan normaalien ostotietojen lisäksi vähintään kopio nautaeläinpassista. Nautaeläinten tuojaa pyydetään ottamaan yhteys asiakaspalveluun tarkempien ohjeiden saamiseksi jo ennen naudan maahantuontia.

4.2. Nautarekisteriotekirje

Nautarekisterin tietosisältö toimitetaan nautaeläinten pitäjälle tietoon ja tarkastettavaksi joka toinen kuukausi lähetettävällä nautarekisteriotekirjeellä. Nautaeläinten pitäjän on tarkastettava rekisteriotteen tiedot. Jos tiedoissa on puutteita tai virheitä on tiedot oikaistava tai täydennettävä viipymättä. Kohdassa 1.1 on lueteltu käytettävissä olevat ilmoitusväylät.

Otekirjeen osat ovat:

- Saatesivu
- Eläinyksikkölaskelmat maalis- ja syyskuun kirjeissä
- Tapahtumaote. Oteesta ilmenee tarkastelujakson aikana ilmoitetut nautojen tapahtumat sekä korjaukset. Kaikki tapahtumien ilmoittamiset kirjataan oteelle, myös epäonnistuneet ja puutteelliset ilmoitukset. Virallisen rekisteritiedon rivi on tulostettu vahvennetulla tekstillä eläimen tapahtumien loppuun.
- Nautaeläinluettelo. Luetteloon on kirjattu pitopaikkakohtaisesti kaikki tarkastelujakson aikana nautaeläinten pitäjän omistuksessa tai hallinnassa olleet naudat. Useassa pitopaikassa ollut eläin on merkitty viimeisimmän pitopaikkansa luetteloon. Tämä nautaeläinluettelo on virallinen asiakirja ja sen kopio kelpaa myös palkkiohakemusten liitteeksi (ks. kohta 5).
- Tapahtumaotteen tarkistuslista. Lista tulostuu, jos ilmoitettujen tapahtumien tietosisällössä on ollut puutteita. Tarkistuslistalla on tulostettuna kaikki tarkastelujakson aikana havaitut virheet, sellaisetkin, jotka on jo korjattu. **Jos eläimen tiedot ovat oikein kohdassa ”tilanne rekisterissä”, ei tietoa tarvitse enää korjata.**
- Teurastetut naudat. Luettelo teurastamoiden teurastusilmoituksista ja eläintenpitäjän teuraaksipoistoista.

5 NAUTAELÄINLUETTELO

Nautaeläinten pitäjän on pidettävä omistamistaan tai hallitsemistaan naudoista ajan tasalla olevaa nautaeläinluettelo, josta on käytävä ilmi pitopaikkakohtaisesti nautojen perustiedot sekä mahdolliset osto- ja poistopäivämäärät ja niihin liittyvien ostajien tai myyjien tunnisteet (tilatunnus, asiakastunnus tai eläinväliittäjä-tunnus). Nautaeläinluetteloon on tapahtumat kirjattava

viimeistään kolmantena (3.) päivänä tapahtumapäivästä, myös syntymä. Nautaeläinluettelo on virallinen asiakirja ja sen pitäminen ajan tasalla tarkastetaan valvontojen yhteydessä.

Nautaeläinluetteloita ovat:

- a) Rekisteriotekirjeen liitteenä oleva nautaeläinluettelo. Maaliskuussa nautaeläinten pitäjälle toimitettava nautaeläinluettelo kattaa kaikki edellisenä kalenterivuonna nautaeläinten pitäjän omistuksessa tai hallinnassa olleet naudat. Toukokuun, heinäkuun, syyskuun, marraskuun ja tammikuun nautaeläinluettelossa on tulostettuna nautaeläinten pitäjällä kunkin tarkastelujakson aikana olleet naudat.
- b) Ammu&Elmer -ohjelmalla tulostettu nautaeläinluettelo, jota on pidetty asianmukaisesti ajan tasalla. Maaliskuusta nautaeläinluettelo ei tällöin tarvitse ylläpitää käsin, mutta kaikki nautaeläinluettelot on säilytettävä niissä mainittuun päivään saakka.
- c) Viljelijätietojen selainpalvelusta (VIPU) tulostettu nautaeläinluettelo ei kelpaa ylläpidettävän nautaeläinluettelon pohjaksi, sillä se ei sisällä vapaita EU-tunnuksia eikä siihen ole tulostettu lisärivejä ostoeläimiä varten. VIPU -palvelusta tulostettu nautaeläinluettelo kelpaa kuitenkin palkkiohakemusten liitteeksi.

Uusien vapaiden- ja tilapäiskorvamerkkien luettelot tulostetaan erillisinä listoina, jotka liitetään osaksi nautaeläinluetteloja. Uusien vapaiden merkkien listaan kirjataan syntyvät vasikat ja tilapäismerkkien listaan merkitään eläimet, joille merkit on kiinnitetty.

Nautaeläinluetteloon käsin merkittävät uudet tiedot kuten ostot, poistot, kuolemat tehdään maaliskuussa lähetettävään luetteloon. Nautaeläinten pitäjän omistamien tai kokonaan hallitsevien pitopaikkojen välisiä siirtoja ei toistaiseksi tarvitse merkitä nautaeläinluetteloon.

Jos pitopaikassa on usean nautaeläinten pitäjän eläimiä, on jokaisessa pitopaikassa oltava kunkin nautaeläinten pitäjän naudoista nautaeläinluettelo. Kun nautaeläinten pitäjä siirtää eläimiänsä pitopaikkaan, jossa on toisen nautaeläinten pitäjän eläimiä, pitää nautaeläinten pitäjän toimittaa eläinten mukana nautaeläinluettelo siirrettävien eläinten osalta. Tähän luetteloon nautaeläinten pitäjä merkitsee eläinten tulopäivän uuteen pitopaikkaan ja tulotavaksi siirron (ks. taulukko 1).

5.1. Nautaeläinluettelon säilyttäminen

Kunkin kalenterivuoden maaliskuussa nautaeläinten pitäjälle toimitettua nautaeläinluetteloja on säilytettävä kuuluva kalenterivuosi ja kolme seuraavaa kalenterivuotta. Säilytysajan päättymispäivä on valmiiksi merkittynä luettelon oikeaan alakulmaan.

Muita nautaeläinluetteloita nautaeläinten pitäjän on säilytettävä pääsääntöisesti seuraavan kalenterivuoden maaliskuuhun, jolloin seuraava koko kalenterivuoden tapahtumat kattava luettelo toimitetaan nautaeläinten pitäjälle. Säilytysajan päättymispäivä on valmiiksi merkittynä luettelon jokaisen sivun oikeaan alakulmaan. Tilapäismerkkien luettelo säilytetään nautaeläinluettelon liitteenä. Tilapäismerkkiluettelo on säilytettävä kolme seuraavaa kalenterivuotta viimeisen luettelossa olevan merkin käyttämisen jälkeen.

6 NAUTAELÄIMEN REKISTERÖINTIKORTTI/ VASIKKAKORTTI

Nautaeläimen rekisteröintikortti ei ole virallinen asiakirja, vaan se on tarkoitettu helpottamaan eläimen EU-tunnuksen ja muiden tietojen siirtämistä nautaeläinten pitäjältä toiselle. Korvamerkin EU-tunnus on kortissa sekä numeroina että viivakoodina.

Rekisteröintikortti annetaan eläimen mukaan, kun nauta poistetaan tilalta eloon tai teuraaksi. Ehdottoman tärkeätä on, että lähtevän tai tulevan eläimen korvamerkkien ja rekisteröintikortin EU-tunnuksen täsmäminen tarkistetaan.

Rekisteröintikorttia ei voi käyttää tapahtumien ilmoitusväylänä nautarekisteriin. Tyhjän rekisteröintikortin voi tulostaa Maatalouden Laskentakeskuksen internetsivuilta www.mloy.fi.

7 VALVONTA

Sekä naudanlihatuotannon tukijärjestelmien että nautojen merkitsemis- ja rekisteröintijärjestelmän valvonnassa eläinten korvamerkki ja rekisteröinti tarkastetaan tilakäynnein. Puuttuvat korvamerkki ja puuttuvat tai virheelliset rekisteritiedot aiheuttavat seuraamuksia. Seuraamuksista päättävät työvoima- ja elinkeinokeskusten valvojat (tukijärjestelmät) sekä läänineläinlääkärit (nautojen merkitsemis- ja rekisteröintijärjestelmä) EU:n ja maa- ja metsätalousministeriön säädösten mukaisesti.

Nautojen merkitsemis- ja rekisteröimisjärjestelmän valvonnassa havaitut puutteet voivat aiheuttaa siirtorajoituksen joko kyseiselle naudalle tai koko karjalle. Rajoituksen alaisia nautoja ei saa myydä eloon, siirtää pitopaikasta toiseen eivätkä teurastamot voi niitä ottaa teurastettavaksi.

Täysin merkitsemättömät ja rekisteröimättömät naudat, joista ei ole pidetty nautaeläinluetteloa ja joiden alkuperää ei pystytä selvittämään kahden vuorokauden kuluessa valvonnan aloittamisesta määrätään lopetettavaksi tilalla.

Eri tukijärjestelmien valvonnoista ja niihin liittyvistä seuraamuksista on kerrottu kunkin tukijärjestelmän hakuohjeissa.

8 LAINSÄÄDÄNTÖ

Nautojen merkintää, rekisteröintiä ja nautaeläinten pitäjiä koskevia säädöksiä

- Nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönotto sekä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden pakollinen merkitseminen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1760/2000
- Komission asetus (EY) N:o 911/2004 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1760/2000 täytäntöönpanosta korvamerkkien, passien ja tilarekisterien osalta
- Nautaeläinten merkitseminen ja rekisteröinti MMMa 1391/2006